

DEVIS'A PREOTULUI ROMANU.

(Capetu.)

Cumca fericirea populilor aterna dela preotii sei, — tacundu esemplulu besericei catolice, unde clerulu fiindu cultu si popululu este mai cultu — sa cautamu contrariulu acestuia in Principatele Romane danubiane. — Acolo Principii cu totu corulu amplotatorulu sunt fiii natiunei, si tote le facu spre luminarea popululu; inse fiindu clerulu intunecat, popululu, carele numai dela clerulu gregariu pote nemidilocitu capata ceva lumina — este in cea mai ticalosa orbia! — Marétia si incantátore de inimi scena este, a vedé o turma bine pastorita, grijita si nutrita, cu pastorulu seu in fronte, a inainta contra fericire. Unu pastoriu asia situatu pote gusta o fericire, alaturea caria tota giori'a lunei trebue se despéra in antea lui! —

A detaié faciendele preotulu romanu plinitoriu importantei sele misiuni, s'ar cére foliante, si volumi intregi, éro nu un articlu diurnariu, pentru aceea, scopulu meu este, numai a aiepta ceva, la ce speriint'a totadiuana me conduce, spre a intempina unele retaciri (asé mi ar' placé a dice) a unoru preoti.

Fundamentulu ne'ncungiuraveru, ce tribue se pona preotulu pre carele se pó:a efeptui grandiosa sea misiune, este confidint'a popululu. Acésta tribue sa se castige, fora de acésta nu va face nimica, dara acésta nu se pote stórce cù poterea fisica, acésta curge numai de sine, contra acelu ce au meritatu o, romanulu e bonu, e conduceveru; inse ilu e patitu, ilu nu créde graiului a totu profetulu veneticu, ci numai aceluia ce pr'in fapte l'au incredintiatu, ca i voésce binele. Dupa acésta ajunge preotulu la tem'a cea totadiuana, carea e scol'a. — Ca si aici loculu d'anteiu ilu cuprinde scol'a poporala.

Spre infintiarea scolei, nu a edificiului scolariu atata, catu a invetiarei, de nu va pone preotulu umerulu, tote incordarile inaltului guvern, disparu in agru. Preotulu tribue se capacitedia pre poporenii sei, despre necesitatea dotarei invetiatoriului, ca acestu sa nu fie fortiatu cu palmele a si cauta pana de tote dilele, cu neglijirea santei si inaltei sele chiamari. — Preotulu tribue sa invinga pre poporenii sei despre folosulu darei copiiloru la scola. — Preotulu tribue se visitédia scol'a in tote dilele, si se conduca pre invetiatoriu, in' salutar'a invetiare a tenerimei. — Preotulu tribue se intraduca in scol'a parochiei sele conosciint'a istoriei natiunale, din carea romanulu conoscundu retacirile si vitiele prin care au cadintu de la fericirea stramosésca la ticalosi'a presinta, sa si scie indrepta viati'a contra fericire. — — Preotulu nu tribue sa nvetia din gur'a popululu, limb'a corupta, ci prin tenerime se propage limb'a corepta in populu, convinghendulu despre aceea, ca limb'a e basea si conditiunea unei natiuni. — — Apoi cu invetiaturile sele, si cu esemplulu viiu in populu éra mai cu bonu succesu in scol'a pote pone fundamentulu invierei industriei si a civilizatiunei intre fiii sei sufletesci. — Ilu tribue se fia modelu de moralitate, de curatiania, inse totu de o data si de industria si de economia, — ca in manile lui au depusu si statulu si beseric'a céle mai potinte medilóce de a flagela si inneca uritele vitie: derapanatórea betia, pre carea nefericitulu romanu inca nu o au potutu conósce catu de veninósa inimica é ea si fericiri sufletesci si trupesci, si catu é de daunátore si d'in privint'a materiala. — A lenevirei, prin carea se tempesce viuetatea sufletésca, si se molesédia din agerimea trupului, si produce ticalosiu miseriei, — s. a. — Ilu póte se i insufletésca spre fericitorea iubire impromutata, prin carea va propasi

popululu catra o stare de infflorire, ajutanduse si indemmanduse unulu pre altulu la fapte de inaintare.

Macaru ca romanului de seculi i s'au prefacutu in sange, in inima, in sufletu, ba si in natura ali pirea, iubirea si credinti'a catra cas'a domnitore austriaca, — totusi fiindu acésta numai instintiva: preotulu tribue acésta sa o luminédia si se i puna fundamentu ratiunale, convingundu pre romanu, ca ilu numai sub blandulu scepru alu Augustului seu Cesaru are viitoriu.

Preotulu romanu nu tribue sa se restringa numai pe lunga altariu si patrafiru, si numai pe lunga invatiarea credintiei lui Cristosu, ci catedr'a lui tribue sa fie fontana d'in carea sa curga populu in dreptare fericitore in tote corelatiunele private si sociale. — Insusi Moise preotulu si conducatoriulu populului evreescu, umbra preotiloru relegei gratiei, vidiendu pre popululu seu nu numai neglesu ci enca apesatu, catedra sea o reformà, pene ce trecú la demnitate de legislatiune. Inaltulu nostru guvern, si pre lunga cele mai sincere dispusatiuni, nu va secera fruptele dorite, de cumva acéle nu voru fi imbratosiate si explicate si de preoti. — Diregatorii intre romani suntu mai toti de sange stranu, si de si n'ar fi unii pr'in nefericitele circumstari ale trecutului aseptati, — ne conosciundu ce este folositoriu si aplicaveru pentru popululu romanu, multe dispusatiuni ale in guvern voru remané stérpe; preotulu romanu daró este chiamatu acéloru intre romani a le procura efeptulu doritu de in guvern. —

Candu in guvern deschide ocaziune spre a se infiintia óre ce institutu pentru Romani, singuri preotii suntu chiamati a conduce pre poporeniul seu la realisarea aceluia. De unde candu unulu ca acela nu se infiintiadia, tóta culpa apasa sufletulu preotiloru, cari cu nepasare depusera grijea si denegara óstenéla de a invetia, indemna, si cu propriulu seu éssemplu a misca, ca „verba movent, exempla trahunt“ si „Regis ad exemplum etc.“ spre siertfirie acelu fericitoriu institutu. — Au nu tribue se sangerédia inima unui adeveratu Romanu candu véde ca gimnasiulu de Beiusiu, uniculu institutu nationalu romanu in tóta Ungaria, trage de mórte, — inaltulu guvern voindu alu mantui, concéde culepta, apoi de la o populatiune de 120 de mii de Romani ai diecesei cu 200 de preoti in fronte, nu se potú aduna mai multu de 4000 f. m. c.? Intr'un articulu alu meu sub firma „Indoænga nocryp“ in

in Nrii. Gazetei 95, 96, 98, 99 si 100 in anulu 1851 cutezaiu a aiepta mai multe planuri, prin care, pe lunga zelu si energia, fara de ingreunarea cuiva, s'ar poté infiintia nu gimnasiu, ci si universitate; apoi onoratii DD. preoti tóte le lapedara; — intru atata catu, in guvern de nu ar fi pr'in altu canalu informatu despre ticalosi'a starei romanului, ar tribui sa vina la acea credere, ca romanului nu i pasa de sortea sea, ca romanulu nu dorésce imbonetate, ca ilu nu dorésce cultura, si civilizatiune! — Si apoi stralucitulu cleru prin episcopulu seu, repete provocatu, citésce circulariulu, ilu spedésce mai departe si se culca mai incolo a dormi, de nu face si altu ce va si mai reu. —

Au nu tribue se desperédia un adeveratu Romanu vidiendu nepasarea si letargia in care mucedésce starea scoleloru nóstre? Apoi inca cu atata mai vertosu, cu catu suntu unii eroi de adulatione, carii thimiindu respectiviloru, bucina in lumea larga, despre infflorirea scoleloru populare, mistificandu publiculu, si incantandu infocat'a dorintia a celoru lesne credietori! — Si nu cugita ca prin acesta se facu tradatori si insielatori insusi dulcei loru mame, d'in a caria sange s'au nascutu, au crescutu, au invetiatu a scrie, si si acuma se nutrescu. — Apoi onoratulu cleru de acéstea nu i pasa; ilu nu se infflorédia ca va avea o data a da responsu Judelui celui ne partinitoriu, carele si a versatu sangele pre cruce pentru fericirea genului omenescu; pre ilu nu'lu trecu fiori de mórte ca la altariulu aceluési Jude pe céle mai sante misterii au juratu, ca va fi turmei sele pastoriu, carele sa o conduca la fericire; apoi acuma ii pasa numai de lapte, lana si mnelu; éra turma de va pasce totu calbadia, nu i pasa.

Séu cumu póte sa se dica in adeveratulu si presiptulu intielesu alu caventului „preotu romanu“, acelu ce se arata ca nu i pasa de sortea populului seu, a carueia pastore asupra consciintiei sele cu solenulu juramentu o au primito, candu ilu nece voiésce a sci ce suntu faciendele lui amesurate tempului de fačia? — Si acésta cu sangerátore inima cutediu a o dice in fačia lumei, ca e fapta, ce in urmatoriulu modu se póte demonstra: Celu ce voiésce a conlucra la fericirea natiunei tribue sa scie starea si referintiele ei, apoi acéste'a nu se potu sci fora numai d'in organulu nationalu; — apoi cumu sa voiésca clerulu dupa a sea datorintia a conlucra la fericirea natiunei, candu Romanii in monarchia

Austriei avendu la 5000 de preoti, d'in acéstea abea 109. — Di —, si de esci romanu adevratu, si de ti jace sortea natiunei pe sufletu, de cumva ne-amortita ti consciintintia tribue se te inboldésca catra santa datorintia dea ajuta reu cadu'ta ta natiune, conscernete, desperedia si di: dein 5000 numai 109 preoti gregari, a carora devis'a este renascerea natiunei, citescu organulu natiunei, carele uniculu este indreptariulu ce spune ce e de facutu ce se face si ce e d'a se facerea, ca si plangand'a nostra natiune, in tempulu acestu renascatoriu de populi, sa se póta reculége si propasi catra feli-cire. Organulu carele acumu de 16 ani ca o naia incarcata de cele mai pretiuite marfe de pe campii luminiloru, inse periclitata prin mii de scopuli frangatori de grumadiu inotandu au condusu, si ar voi si mai rapide a conduce natiunea catra fericire, de ar fi imbratosiatu, cititu ajutat si propagatu, precumu ar fi vernicu. — Apoi si de intr'acéstia cititori, — carii toti suntu jurati a ferici populi, — cati alla lucru vernicu d'a sertfi si catu i o óra spre a conlucra in acestu organu? — Singura redactiunea cu o incordata, mistuitore de poteri, si neintrerupta lacrare aduce natiunei aceea neaudita sertfa, pre carea nemultiamitorii fii ai natiunei nu o sciu pretiui din destulu. — Totu insulu dóra scia ca spre a poté ceva scrie, tribue sa fie spre aceea despusu; apoi bietulu Redactoru ori este despusu ori ba, — ori are materiale, ori nu, — ori este sanetosu, ori nu, — ori are in casa sea pane si sare, ori ba, — ori suntu impregiurarile familiei sele (ca si redactorulu e omu cu familia si cetatianu, éra nu spiritu seu geniu supra naturale!) asea intocmite catu se póta, ori dóra nece repausulu noptei nu jlu érta, totu atata, ilu totu tribue sa scrie!! — Si enca pe tota septemana 3 cóle dese; — apoi acélea obiepte alése care dupa gustulu publiculu cu multa ingrigrare pipaite, carele ori catu e de micu, a critisa scia — dupa cerintiele tempului, si acomodate pusatiunei natiunei, — tribue se fie alese, si enca cei mai secatori de medua articulu si originari, incepatori, conducatori estrasi, combinati, acomodati geniului natiunei, indemnatori la aptivitate, reportatori de progrese si regrese, totu spre binele natiunei. Se tacu de alte greutati umilitóre. — Apoi pene candu altu organu da leptoriloru sei pe septemana pentru 1 f. m. c. 13,000 de litere, Gazeta da pentru 1. m. c. 18,680 de litere. Adeca pene ce cela ne da 2, —

cestu ne da mai 3. — Si totusi suntu si de aceia reutatosi, carii pene candu altii ponendu umerii si spatele radica d'a se rumpe la portarea acestei sarcine, éra ii nece cu degetulu atinganduse de ea, striga in gura mare, ca a redige a Fóie este numai distratiune, si enca indiastrata cu chestiguri inmiite! Trei cóle dese si mari pe septamana, cu 3—400 prenumeranti indrasniti D. Vóstra a numi castigu? Nu cumva castigu din bursa afora? numai ca natiunea se nu remane fora organu de rusinea celoru lalti populi si cu daun'a inaintarei si desmortirei nóstre? — — Vedi Domne! Castiguri din literatur'a romana, in carea cati au cutediatu asi bagebanii toti s'au facutu bancheroti. — Apoi déca ar fi „castiguri inmiite“ la o fóie citita de vero 400 de abonanti, spunemi chiarisime Die! ceva fi la o Fóie citita de 4—5000 de abonati?? — Mai bine ai prenumera si însusi, ca dieu din sudorea romana te decoredi cu pene de Paunu, de catu difaimi! — Seu mai bine ai tacé déca dupa santa ti datorintia nu indemni la leptura! — Episcopulu Urbei mari, spre lauda i fie disu, isi plini datorinti'a, ilu provoc'a clerulu seu inca in mai multe ronduri prin cerculariu ca sa citésca Gazeta, — inse onoratulu cleru, dóra i ar tribui alte ad. — monitiuni (cei curati de acéstea, nu voru leua pre sine) ca ilu macar au juratu a pastiana turma sie incredintiata si a o conduce la fericire, — citésce cerculariulu si'lu spedésce, apoi éra se culc'a si dorme mai incolo, de nu face si altra ceva enca si mai reu. Acésta e stare de desperatu, cu atota mai vertosu, ca si aceste cuvinte din sangeratóre inima storse, nu voru strebatela ochii cei ascunsi in apusulu nepasarei a celoru vernici de éle, carii de acéstea nu citescu, si de si citescu nu le pasa de éle, numai angaria, birulu, claca, stol'a si prescurele romanulu sa nu le pérda; — ci le voru citi cei ales-a carora nobila inima impreuna cu a mea sangerédia pentru asia nep'asare. —

Clerulu romanu, candu ar tribui se pona umeirii, sa dee spate si sa se imbratisiedia fratiésce ca fii unei si aceiesi caduite dulci mame, carea de la ii cu ferbinti flacari si cu sfasiata inima accepta ajutoriu de a se rescuila d'in amar'a ticalosia, — ii partinindu interesele straine, facundu-se unélte, thimiind intrigantiloru infernali, se rodu intre sine, si derapenandu interesulu comunu natiunалу, se cërta pentru „unire“ si „neunire“, si nu vedu ca acéstea suntu intrigi diavolesci in contra invetiature

fundatoriului bisericii Cristosu tiesute spre tienea in intunerecu unei natiuni numeróse, carea porta in sinulu seu simburele unui viitoriu gloriosu! — Acésta stare pre catu e de uritiósa, cu atata é mai dorerósa, ca clerulu romanu, carele e chiamatu a ferici natiunea, atata e de retacitu, catu nu numai ca nu se scia uní in efaptuirea misiunei, ci se lasa a se conduce de apostolii intunerecului, nu spargendu, ci intarindu parietele certeí si alu imparecherei! — Onoratiloru DD. Preoti! Relegiunea fiacaruia cetatianu alu monarchíei austriaceea prin esemplar'a tolerantia a cavalerescului nostru Cesaru asecurata, si in antea legei ecaru indreptata; pentru ce dara sa se róda preotii romani, frati de unu sange, intre sine? De nu pentru voiea emisariloru esiti din tóta plas'a de fanaru contrane! — Unu preotu romanu astadi tribue sa se inaltia preste interesele singuru eclesiastice cerute de Ierarchi'a sa; ilu tribue se caute a pone fundamentulu mantuirei sufleteloru poporeniloru sei, prin meliorarea, sortei loru materiale. Clerului romanu mai tare tribue se i sfasia inim'a ticalós'a stare a populului seu, cu atata de viue colóre descrisa de clasiculu condeiu alu renomitului nostru si multu meritatului barbatu B. in Nrii. Gazetei de estimpu 42 si 43 sub firma „*Модна́я биегипе́й нонопса́и Помни́я*“. — De unde póte vidé Onor. cleru ca romanulu fratele si sangele nostru méрге spre degeneratiune, cade totu in mai mare ticalosia, de nui vomu sta in ajutoriu, si Divis'a preotului devine totu mai grea, totu mai nesupportavera, si de nu se va preveni cu sinceritate, zelu si energia, reulu, sortea romanului vine totu mai problematica. — Romanulu, lauda provedintei! si cavalerescului nostru Cesaru! este liberu, catusile sclaviei de seculi cadiura si se fransera, si meliorarea sórtii lui aterna de la ilu, inse fiindu ca sclavi'a de seculi pre ilu 'lau orbitu si amortitu, ilu nu se va apuca cu barbatia de lucru, fara numai insufletitu de credintiosii lui pastori, — care de'lu voru indrepta se va sufulca la lucru, si va siertfi pe institute detatóre de lumina, apoi acélea voru versa lumina sea cea de bine facutóre preste ilu, si nobil'a lui natura eredita de la stralucitii straboni, se va pone in aptivitate, si in scurtu tempu va ajunge pe natiunile ce'lau intrecutu. — Deci dara

Preote Romanu! Deosu cu comoditatea, — deosu cu venarea intereseloru private — materiale, deosu cu polemiele nefolositóre bisericesci, deosu

cu machinatiunile diavolesci de imparechiere între Frati! — Si déca nu voesci cu populu cu totu a te surupa in infernulu ticalosiei: da spate, pune umerii si da man'a frate cu frate, romanu cu romanu, fara d'a ve intreba care in catra ve inchinati, ajungava a sci ca sunteti Romani si aveti a ve ajuta unii pe altii la tóte intreprinderile cele grele inse neaparatu de lipsa. — Deci Preote! Dupa dis'a santului Pavelu, II Timoteiu — „Predica cuventulu, stai asupra cu tempu si fora tempu, mustra, cértá, indemna, cu tóta indelunga rabdarea, si cu invetiatura.“ Apoi v. 5: „Privighiadia intru tóte, patimésce reulu, fa lucrulu evangeliu“ adeca a misiunei tale „serbitiulu teu fa 'lu de plinu“. Si éra versu 12: „Fa te esemplu credintiosiloru: cu cuventulu“ invetiandu pre cei mai álesi cumu si ii se invétie pre altii, „cu petrécerea“ petrecanduti cu fapte nevinovate, inse spre edificarea natiunei „cu iubirea“ ca pr'in iubire fratiésca se unesci poterile unei corporatiuni spre ajungerea scopului comunu, „cu spiritulu“ insufletitu fiindu de dorulu mantuirei populului teu, „cu credintia“ intr'unu viitoriu mai fericitu, „si cu curatiania“ ca acésta: materiala, invia industri'e, geniala inaltia sufletutu. — Ca numai asé poti spera a poté tréce pe pontea cea angusta ce duce la bucuria cerésca; — numai asia poti spera a poté da responsu indestulitoriu pastorului celui mare si a scapa de infioratórea sentintia ce tuturoru nepasatoriloru se va dice tunandu: „Sierbu reu si viclénu! dute in intunereculu celu mai estremu etc.“ — M.

Sentintie morale din proverbiule lui Solomone.

Intieptiunea omului preceptu este asi cunosce caile sale; eara nebuni'a celoru fora de munte este ratacirea.

Stai in contra omului fora de munte si nu vei afla in gur'a lui cuvintele intieptiunei.

Marturi'a credintiósa nu va minti, ear martorulu mincinosu atitia minciuni.

Cas'a celoru rei se va ruina; eara corturile dreptiloru voru inflori.

Intieptulu se teme si fuge de reu; ear nebunulu merge inainte si se crede in securantia.

Martorulu adevératu liberéza suflete; ear' façarniculu vorbesce minciuni. —

Este o cale, care se pare drépta omului; dara finitul (sfersitul) ei duce la perire. —

XLI/129. Emirs mi espedirs dn 13. Iunie 1853.

Patenta императорскъ дн 3. Iunie 1853,
НЕНТРЪ АРДЕАЛЪ,

*prin care se publică nentrъ ачестъ mare prin-
cipiats sans regulămintъ nos de сфера de anti-
vitate ши де компетенца жсдекъторіелоръ дн касце
civilă ши се determintъ, ка днченжндс дн zisa,
дн care vorъ днчене antivitatea лоръ претспеле
ши челемалте astoritъци жсдекъторесци че vins
а се organica дн nos дн ачестъ Царъ, care zi
се ва фаче кспоксктъ специалминте, tote жсде-
кторіеле деачи с'ши деприндъ potectatea лоръ
жсдециаре дн касце civilă дснъ прескриптеле а-
честей леци. *)*

Ноі ФРАНЧСКЪ ІОСЕФЪ I. шчл.

Аскълтъндъ opinіunea ministriлоръ ностри ши
а консілізлѣ нострѣ имперіале, амъ decis а про-
тългаре нентрѣ мареле принципатъ Ардеалъзъ vns
regulămintъ nos de сфера de antivitate ши де
компетинда жсдекъторіелоръ дн касце civilă, дн
armoniъ кз принципеле де конститъциunea ждециаре
евнчиате дн патента нострѣ дн 31. Дечембре 1851.

Прин зрмаре нентрѣ кспринсълъ ачестей цери а
имперіалѣ, дънъ чеа де акъмъ а еі derogănzire,
ordinъмъ зрмътореле :

I.

Днченжндъ дн zisa, дн care vorъ интра дн
antivitate претспеле ши челемалте авторитъци жс-
декъторесци че vins а се organicare дн nos дн Ар-
деалъ, ши care zi се ва фаче кспоксктъ специал-
минте, tote жсдекъторіеле деачи vorъ депринде дн
черкзндареле лоръ потестатеа жсдекъторескъ дн
касце civilă дънъ нормеле ачестей леци.

Прин зрмаре tote лъкръреле, че дн тинпълзъ
ачела се vorъ ала днкъ аттернжндъ ла жсдекъ-
торіеле че атънчи vorъ днчета, се vorъ да спре
continъаре ла ачеле динтре повеле авторитъци жс-
декъторесци карі vorъ фі компетенци спре ачеста
дънъ цинореа ачестей леци ши дънъ derogănzirea
повелоръ черкзндаре жсдекъторесци.

II.

Авторитъциле жсдекъторесци еклесиастиче але
тътъроръ свъпъшилоръ ностри де релѣциunea кре-
стинъ, свитъ регулареа ресерватъ нентрѣ днцселе

*) Дънъ версіunea официалъ дн Vienna.

P.

дн патента нострѣ дн 29. Maiъ 1853, ретжнз дн
есерчицълъ официалѣ лоръ жсдекъторескъ еклеси-
астикъ кътъ нентрѣ ача парте а каселоръ късъ-
торесци, care се цине de validitatea сеаз невалиди-
татеа легътзрей matrimonіали, de descăcherea късъ-
торіей ши де депърдиреа де масъ ши де патъ.

Tote челемалте касце але челоръ де релѣци-
unea времтинъ, кiar' ши де се vorъ цинѣ де рефе-
ринде късъторесци, се vorъ ждека ши decide de-
кътрѣ ждеделе имперътесци.

III.

Евреји с. жданѣи сѣнтъ свъпъши жсдекъторіе-
лоръ имперътесци ши дн контраверсіеле лоръ де-
спре validitatea вер невалидitatea легътзрей ма-
rimonіали, деспре descăcherea късъторіей ши деспре
депърдиреа де патъ ши де масъ.

IV.

Прочеселе деспре възврилѣ новіитарі че се
кътмаз авитиче, вер деспре възврилѣ новіитарі ино-
текарі, а къроръ зрзире ши континъаре mai е днкъ
permісъ дънъ патента нострѣ дн 29. Maiъ 1853
— възлет. импер. Nr. 100 —, се цинз де ачелъ три-
вналъ — с. кърте жсдекъторескъ де форълъ примъ—,
дн алъ кързи черкзндаріс се афолъ възвлъ.

Афолжндъсе възвлъ дн черкзндарізлъ mai тъл-
торъ тризнаеле, днкъсантеле are воіъ де а аллечере
не care va voi дн еле.

V.

Официалъ свпретълѣ маресчиалъ де кърте ре-
тжне днтрѣ есерчицълъ потестатеі ждециари несте
метврїи касей имперътесци ши несте персонеле,
къроръ ле компете вер prin ordinъцизни спедиали
лі с'а датъ дрентълъ де естериторіалитате.

Потестатеа жсдекъторескъ депринсъ mai дн-
инте де ачестъ официалъ несте алте персоне, ком-
пете акъмъ жсдекъторіелоръ ordinari. Кз tote а-
честе, къндъ дн локъциделе метврїлоръ касей им-
перътесци, вер дн але естериторіаллоръ ва фі а се
днтрепринде вр'ънз аптъ жсдекъторескъ днконтра
вр'ънѣ персоне локъторе аколо ши свъпъсѣ жде-
делоръ ordinari, ачесте дн зрмъ се vorъ адреса
спре ачестъ скопъ ла официалъ свпретълѣ маре-
счиалъ де кърте, афаръ пзмай къндъ ва фі ворва
де о сиппъл адмънъаре.

VI.

Че персоне ши касце се цинз де форълъ млі-
таре, се determintъ дн норма де есерчицълъ по-
тестатеі жсдекъторесци млітарі.

VII.

Консултателе чесарео-австриаце дин стръипътате, воръ депринде ши де акъмъ днаинте потестатеа жъдекъторескъ конпрезвтъ лоръ, дънъ регълъминтеле че късть пентръ ачаеста.

VIII.

Тоте леџиле че къстаръ маі днаинте дн Ардеалъ деспре сфера де аптивитате ши деспре компетинца жъдекъторелоръ, а нъме порта провисоріъ де есерџицълъ потестатеі жъдекъторесчи, пълъикатъ къ ordiнъчиънеа министеріалъи жъстидіеі дин 10. Маіъ 1852 — въл. imp. Nr. 108 —, воръ еши дин потеря деодатъ къ интраerea дн аптивитате а ачестеі леџи де акъмъ.

IX.

Диспъсчъиъиле деспре потестатеа жъдеџиаре, къпринсе дн траптателе че късть къ алте стате, нъ сџптъ аттинсе прип ачаестъ леџе.

X.

Министрълъ постръ де жъстидіъ е днсерчинатъ къ пвперea дн лъкране а ачестеі патенте.

Датъ дин зрвea ши решединца постръ имперіале Віона, дн треі Івліе, анълъ о тіїе опт сџте чинчъичеі ши треі, алъ днперъџиреі постре алъ чинчъиле.

Францискс Іосефс т. п. (А. С.)

Ком. Бъол-Шаженстаин т. п. Кразсс т. п.

Дин маждатъ днперът: Рансоннет т. п.

I. Маіорескъ, вергіт.

ЕКЛОГА I *)

Мелівек. Тігірџ.

М. Съпт зтврџ де фаг лъџитџ,
Тігіре те одіхнешті,
Ръсвнжд къ флаера
Дълчі кнптече пъсторешті.

5. Ноі патріа 'м пъръсіт
Ши дълчае семенътърџ,
Ноі де патріе фъџим,
Тџ съпт зтврџ кнпџ дин гърџ

10. Лініштгіт ши фъръ гріже
Пъдъріле челі тџфоасе

*) Дънъ кџмџ сперамџ дела днченвтълъ анълъи ачестџіа, припъсџтатеа Дълі канонікџ ши літераторџ Тімотеџ Ципаріъ ши се днпърътши Еклога ачеста а лџі Вірџіліъ, градъсџ де репъсателџ Др. Васіліъ Поп, ши поі ка не о свзеніре а репъсателџі, къ тълъџіре кърџ Д. днпърътшигорџ, о ши пълъікџмџ аіџ. —

Днвџджд към се ръсвне
П' Амаріла чеа фрътоасџ,

Т. Аст' одіхнџ не фълџ,
Мелівек, Дџмнезеџ,

15. Ачест сінгър Дџмнезеџ
Ва фі Дџмнезеџл тіїџ.

Дн ачестџіа алтаріъ
Ѣн лъкръ фърџ пъкат,

20. Воіџ жерфі къ зтіліндџ
Ѣн телшор невіноват.

Сџпт ачеста фър де фрікџ
Рџтъческ ваџиле теле,

Ши към веџі, почіџ се ръсвн
Орі че воеск къ пълъчере.

25. М. Креде, нъ те пісмвеск
Пентрџ аша ферічире,

Днсъ тълг тџ мінънез

Пентр' а поастрџ ісгнпріе
Веџі къ авіа капреле

30. Почіџ се адџк не фъріш,
Ши ачаеста кіар о дџк

С'о жерфеск дн алъніші.
Доаџ џеменџ аџ флџтат

Нъдеждеа тџртелор теле,
Амждоаџ леаџ піердџт

35. Днтрџ піште колџзрі реле.
Ачастџ неферічире,

Дакъ ерат поі къ мінте,
Стежаріџ чеі фълџераџі

40. Неаџ пророчіт днаинте
Не аџ снъс ноаџ де дџмълт

Дин о клеанџ гџвріџ
О чоарџ че се пџмџеде

Пасере неферічитџ.
Днсе снънџ, аша те роџ

45. Не а поастрџ оменіе,
Чінеі ачел Дџмнезеџ,

Де каремі повестеаі тіїе.
Т. Іо четатеа, Мелівек,

50. Кареа Рома о пџмеск,
О семџіам къ а поастрџ,

Ла каре овічнвеск
Прітџвара пџкџраріџ

Ѣна къ тџртеле лор
А с'адџна днпџреџр

55. Снпре 'ндџрқареа тіїелор,
Ведеам еџіі ши кџдеіџ

К'аџ къ тџм'а семенаре,
Аша еџ алџтџрам

60. Лъкрџ тік къ лъкрџ таре.

- Днсе ка зп кипарос
Днтре тѣе de скѣтнїї.
Аш' ачаста се дналдѣ
Днтре алте четѣдїї.
65. М. Че прїчїнь, че пѣкат
Теаѣ дѣс ла ачае четате?
Т. Нѣ м'аѣ дѣс сѣрак de mine
Декѣт дѣлчае лївертате,
Карѣ атѣпчї прївї ла mine
70. Кѣ дестѣлѣ 'нтѣрзїере,
Кѣнд варѣа мї о алвї
Кѣрѣнтедї фѣрѣ плѣчере.
Кѣнд вїклеана Галатеа
Кѣ тотѣл мѣ нѣрѣсї,
75. Ш' Амарїла чеа фрѣстоасѣ
Днченѣ а мѣ їзвї.
Пѣн м'авеам кѣ Галатеа,
Дѣмнезеѣ мї мѣртѣрїе,
Н'авеам пѣдеждї de скѣпаре
80. Нїчї грїже de авѣдїе.
Батѣр дестѣлѣ жерѣїре,
Ланте сторс дїн грѣзтате;
Тотѣшї нїчї о дїноарѣ
Кѣ ардїнт деосевїт
85. Днгрѣзїат браѣѣа мїеѣ
Кѣтрѣ касѣ п'аѣ венїт.
М. Пентр' ачаста, Амарїла,
Кѣтрѣ черїѣ плѣпѣеа адеце,
Пентр' ачаста лѣса еа
90. Мере, пере некѣлесе.
Пентрѣ кѣ Тїтїр лїпсеа;
Тїтїре, пре тїне фаѣїї,
Те стрїга їсвоарѣле,
Те стрїга пѣонїї шї фаѣїї.
95. Т. Днсе че ерат се фак,
Кѣ нѣ скѣпам de ровїе,
Нїчї аїрїа Дѣмнезеїї
Нѣї афлам мїлостївї мїе.
Ачел тїнер фѣ аїчїа,
100. Мелїее, пентрѣ каре
Дн доаѣспрѣзече зїле
Ардем жерѣѣ дн Алтаре.
Ачеста ла рѣга теа
Днмї рѣспнсе, кѣ дїѣ мїнте,
105. Днжѣгадї воїї конїї!
Паштедї мїеїї ка 'наїнте!
М. О ферїчїте вѣтрѣнї,
Еарѣ те фаѣї кѣ мошїе,
Пентрѣ тїне 'ндестѣлатѣ,
110. Фїе пїатрѣ сѣѣдїе.
115. Деї шї вѣлатос рѣтѣл тѣѣ,
Кѣ рогаз днѣспѣрат,
Кѣносѣт нѣ фаѣе рѣѣ
Ла оїле de фѣтат.
Дїн тѣрма вѣчїнѣлїї,
Нефїнд аместекат,
Н'ор пѣтїмї мїеїї тѣї
Нїчї де рѣе нїчї вѣрѣсат,
О ферїчїте вѣтрѣнї,
Тѣ 'атре рїзрї шї вѣлчеле
120. Кѣносѣтѣ шї сѣндїте
Веї петрече кѣ плѣчере.
Рѣзорашѣл, депре каре
Фак алвїеле рѣнїре,
Кѣ зп сгомот лїнїштїт
Те ва траѣе спре дорнїре.
Депре рѣпѣ ва кѣпта
Пѣн' ла порї глас днѣлѣднѣд,
Пѣѣзрарїѣл пентрѣ канре
Фрѣзѣт верде кѣлгѣднѣд.
125. Порѣмѣеїї рѣгѣшїдї,
Чеа маї таре грїж' а та,
Кѣ тѣртѣреоа дїн злмї
А деме н'ор днчета.
130. Т. Кѣнд вор паште червї 'н аер,
Кѣнд нѣ вор фї пештї дн таре,
Кѣнд Германїа дїн Тїгрїс,
Партѣл ва вѣ дїн Араре,
Нїчї атѣнчѣеа нѣ с'а штерѣе
Образѣл ачелѣїа,
Аша таре ї тїпѣрїт
Ачела 'н їнїма теа.
135. М. Нѣзмаї пої не рѣспнїдїм
Пе ла локѣрї пѣзѣвлате,
Дн Скїтїа шї Африка
Фрїгѣроасе мї зскате.
Парте кѣтрѣ Крета мерѣе,
Кѣтрѣ Брїтанїа парте,
Де лѣтеа чеа кѣносѣтѣтѣ,
Че кѣ тотѣл о деспарте.
Пѣрїпѣштїле хотарѣ,
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,
Шї кочоаѣа сѣ о вѣз
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;
Дѣпѣ тѣлте сечерїшѣрї
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
140. Образѣл ачелѣїа,
Аша таре ї тїпѣрїт
Ачела 'н їнїма теа.
145. М. Нѣзмаї пої не рѣспнїдїм
Пе ла локѣрї пѣзѣвлате,
Дн Скїтїа шї Африка
Фрїгѣроасе мї зскате.
Парте кѣтрѣ Крета мерѣе,
Кѣтрѣ Брїтанїа парте,
Де лѣтеа чеа кѣносѣтѣтѣ,
Че кѣ тотѣл о деспарте.
Пѣрїпѣштїле хотарѣ,
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,
Шї кочоаѣа сѣ о вѣз
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;
Дѣпѣ тѣлте сечерїшѣрї
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
150. Пѣрїпѣштїле хотарѣ,
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,
Шї кочоаѣа сѣ о вѣз
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;
Дѣпѣ тѣлте сечерїшѣрї
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
155. Пѣрїпѣштїле хотарѣ,
Де с'а 'нтѣмпла вреодатѣ,
Шї кочоаѣа сѣ о вѣз
Дѣпѣ време 'ндѣлѣпгатѣ;
Дѣпѣ тѣлте сечерїшѣрї
Вѣзѣндѣмї їзвїта старе,
Мѣлте лакрѣмї повѣїнд,
Мѣ ва кѣпрїнде тїраре.
О кѣтапѣ вѣлѣстѣматѣ,
Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе
160. Ѣн варѣар фѣр' дѣ оменїе

Ва пѣтѣ съ стѣпнѣаскѣ
Аша холде, рѣтѣрї, віе?
Еатъ знде не а дѣс,

165. Шї знде нѣ аѣ дургонат
Незпїреа, еат' акѣм
Пентрѣ чїнѣ ам сътѣпат.

Алѣештѣ акѣта перї,
Мелївее, пѣне віде,
Мерцедї акѣм, оаре кѣнд
170. Мѣлт ферїчїте кѣпрїде;
Нѣ вѣ маї вѣз де акѣм

Арѣккат дн лок тѣѣос,
Кѣм сърїдї дїп стѣнкѣ 'н стѣнкѣ,
Кѣнд дн сѣс шї кѣнд дн жос;

175. Нѣ маї кѣнт ка оаре кѣнд,
Нѣ вѣ маї паск кѣпрїоаре,
Кѣ тотѣл вѣ пѣрѣсек,
Кѣ трїѣоїз шї сѣлчї амаре.

T. Odixnehtë aїчї кѣ тїне,
180. Фїнд кѣ поудї, ачасть поанте,
Пре ачасть ратѣрї verzї,

Ам кѣстане, мерѣ коанте,
Ланте сторс дїп дестѣларе;
Фѣр дѣ ачѣеа сѣнтѣл соаре

185. Сѣ аплеакѣ спре сѣндїт,
Bezї, к' арѣккѣ зтѣврѣ таре.

Varianți.

1. Ътѣврѣ ратѣрї, лѣдїтѣ лѣдїте. 17. Дн-
ачестѣїа не а. 18. Воїѣ-змілїндѣ маї адез воїз
се жерѣск. 29. Авїа трїст жѣс. 30. Почїз-ѣзрїш
мї ачастьа пре тѣрїш. 31. Дѣк траг. 32. С' жер-
ѣск к'аѣ ѣтат. 33. Аѣ ѣтат ѣрѣтоасе. 35. А-
мжїдоаѣ ш'амжнд. пїердѣт лѣсат. 36. Колдѣрї
пїетрї. 46. Ноастрѣ воастрѣ. 51. Сѣтѣїам сѣ-
тѣпат. 62. Тѣѣ де сѣкѣнчїї рѣкїте плекате. 68.
Дн-тре-четѣдїї престе орї каре четате. 65. Че-
пѣкат аша де таре. 87. Амарїла Амарїло. 88.
Плжїцеа плжїцеаї. 89. Лѣса еа лѣсаїтѣ. 90. Пере
коанте. 102. Дн-пат. пре а. 140. Образѣл кѣце-
тѣл. 147. Парте о парте, кѣтрѣ ла. 153. Ко-
чоава кѣсѣца. 181. Ратѣрї ѣрѣнзе. 185. Сѣн-
дїт апс.

N. v. 94.

ПРЕА ДНЪЦАТЪЛЪІ DOMNŎ ГРІГОРІЕ ГІКА ВВ. ДН МОЛДАВІА.

La okazїnea fondației Ocnișeni la Galați.

Кѣвѣнтат се фїї de vine, Гїка! че'н марїнїміе
Camenї nșmaї кѣ вїртѣтеа, че протѣтїп есте Дїе
Шї Te dzce 'н калеа са.

De а Tале фанте вѣне, дерїле дн цїѣр рѣсѣнѣ;
Inїміе сїндїгоаре нѣтеле Тѣѣ дн-кѣвѣнѣ
Шї проклатѣ лѣвда Та!

Nșmaї vїnele а патрїї е обїект дорїндѣї Tале,
Дн тот анѣл, каре пассѣ, camenї не а вїдеїї кале
Кѣт' зп фїлантрон odor.

Орфанїї прїп дн-грїжїреа-цї аѣ афлат а лор пѣрїпте,
Еар дѣкѣм вѣтрѣнѣл mizer ва пѣншї дн-кѣ вїанїте
Дн траїѣ дн-дѣтѣнѣторїѣ.

Inїma Та аѣ ѣост пїлїнѣ de zeeаскѣ dștomїe,
Кѣнд аї zїc: „D'акѣм пїанте дн Молдова н'а сѣ фїе
Неѣрїчїеле орфан“

Шї талантѣл, че стрѣмошїї л'аѣ лѣсат спре амїнїте,
Dızronat'аї дїп дерїнѣ ш'аї дат дѣпре-а са менїре
Ла серакѣл Молдован!..

Dїсноѣт, дн фрїг, кѣ ѣоаме, не респїнтенеа дешартѣ,
Deamѣ орѣл шї вѣтрѣнѣл н'ор се чѣрѣ сѣ ле дн-партѣ
Ђи ван, сѣрдѣл тре-кѣторїѣ.

А лор лакрїмї, де вор плѣнѣе, н'ор фї лакрїмї de
дѣрере,
Че а фї плѣнс de тѣлѣдѣтїре кѣвѣнтѣнд дн тѣнѣгѣере
Нѣтеледїї не-тѣрїторїѣ.

Dșn' о вїаду de грїжї пїлїнѣ, каре тїмпѣл о дїсѣаче,
Пре ної чїне амїнї-ва деакѣ дїсѣншї ної н'ом ѣаче
Лѣкѣрѣ demnѣ de амїнїтат?

Patrїea de anї o mie, а еї нѣме мї фїїндѣ
Нѣ нѣмаї прїп а са артѣ че прїп фанте de кредїндѣ
Пѣлѣ астѣзї аѣ нѣстрат.

Кѣнѣзрат de vїnezїчерї мї де рѣга чеа ѣервїнте
Пентрѣ траїѣл Теѣ ѣерїче, Dŏmne! пассѣ дн-пїанте
Сѣв а пропїеї ѣавор.

Пре invidia чеа оарѣл фанта вѣнѣ о дн-вїнѣе,
Шї de дафїнѣл а глорїеї а Та ѣрѣнте в'а дн-чїнѣе
Tїмпѣл дрепт-жѣдекѣторїѣ!